

7.9.2024 16. helluntain jälkeisen viikon lauantai

Tähän lauantaihin liittyy kahdet tekstit. Kunniallisen ja eläväksitekevän ristin ylentämisen juhla on 14.9. Tätä päivää edeltävän lauantain ja sunnuntain, sekä juhlaa seuraavan lauantain ja sunnuntain epistola- ja evankeliumitekstit muodostavat kokonaisuuden, joissa tuodaan esille Kristuksen ristin merkitys. Asiaa käsitellään teorian, ei käytännön tasolla. Suurena perjantaina teema on uudelleen esillä, silloin Kristuksen kärsimys tuodaan kokemuksen tasolle, ihmiset ovat ikään kuin tapahtuman silminnäkijöitä.

Lauantain epistolateksti ennen ristin ylentämisen juhlaa on 1. Kor. 2: 6 – 9. Tämä teksti on luettu ja kommentoitu 13. helluntain jälkeisen viikon lauantaina.

Lauantain evankeliumiteksti ennen ristin ylentämisen juhlaa on Matt. 10: 37 – 11: 1. Tämä teksti on luettu ja kommentoitu 7. helluntain jälkeisen viikon lauantaina.

Päivän epistola

”Kaikki on luvallista” - Mutta kaikki ei ole hyödyksi. ”Kaikki on luvallista” - mutta kaikki ei ole rakentavaa. Kenenkään ei pidä etsiä omaa etuaan vaan toisen parasta. Syökää kaikkea, mitä lihakaupoissa on tarjolla, tekemättä kysymyksiä omantunnonsyistä. ”Herran on maa ja kaikki mitä siinä on.” Jos joku, joka ei usko, kutsuu teidät luokseen ja te otatte kutsun vastaan, älkää omantunnonsyistä kyselkö, vaan syökää kaikkea, mitä teille tarjotaan. Mutta jos joku sanoo teille: ”Tämä on uhrilihaa, jättäkää se syömättä hänen vuokseen, omantunnon takia.” (1. Kor. 10: 23 – 28)

Korinttilaiset olivat ymmärtäneet vapauden sillä tavoin, että ”kaikki on luvallista”. Siitä oli tullut heille ”tunnuslause”. Paavali arvostelee sitä. Vaikka joku asia olisikin mahdollista (tehdä), niin kannattaa miettiä, onko hyvä toimia niin. Erityisesti pitää ottaa huomioon toinen ihminen. Minä voin tehdä näin, mutta miten se vaikuttaa toiseen?

Olemme jälleen tekemisissä epäjumalille uhratun lihan kanssa, jota varsinkin suurina juhlina myytiin myös lihakaupoissa. Koska epäjumalia ei ole, niin kyse ei ole oikeasta uhrista, vaan liha on ”vain” lihaa ja sitä voi syödä. Jotta ei tule kenellekään omantunnon tuskia, niin tässä yhteydessä ei tullut tehdä kysymyksiä lihan mahdollisesta alkuperästä uhrieläimenä. Tämä teksti muistuttaa sananpartta: mitä et tiedä ei voi vahingoittaa sinua. ”Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on” (Ps. 24: 1) on teksti,

jolla juutalaiset katsoivat oikeaksi siunata ruoka, mutta sillä se tarkoittanut mitä tahansa ruokaa.

Kutsu syömään ei-kristityn luo tarkoittaa kutsua yksityisasuntoon. Sielläkään ei tule kysyä ruoan alkuperästä (onko epäjumalille uhrattua). Mutta jos liha paljastuu epäjumalille uhratuksi, on parempi jättää se syömättä, jottei heikompi ihminen rupeaisi epäilemään mitään.

Päivän evankeliumi

”Totisesti: tämä sukupolvi ei katoa ennen kun kaikki tämä tapahtuu. Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa. ”Mutta sitä päivää ja hetkeä ei tiedä kukaan, eivät taivaan enkelit eikä edes Poika, sen tietää vain Isä. Niin kuin kävi Nooan päivinä, niin on käyvä silloinkin, kun Ihmisen Poika tulee. Vedenpaisumuksen edellä ihmiset söivät ja joivat, menivät naimisiin ja naittivat tyttäriään aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin. Kukaan ei aavistanut mitään, ennen kuin tulva tuli ja vei heidät kaikki mennessään. Samoin käy, kun Ihmisen Poika tulee. Kaksi miestä on pellolla: toinen otetaan, toinen jätetään. Kaksi naista on jauhamassa viljaa: toinen otetaan, toinen jätetään. ”Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, minä päivänä teidän Herranne tulee. Ymmärrättehän, että jos talon isäntä tietäisi, mihin aikaan yöstä varas tulee, hän valvoisi eikä antaisi murtautua taloonsa. Olkaa siis tekin valmiit, sillä Ihmisen Poika tulee hetkellä, jota ette aavista.” (Matt. 24: 34 – 44)

Tämän evankeliumin kohdalla kreikkalainen ja slaavilainen perinne eroavat toisistaan. Kreikkalaisessa perinteessä teksti on lyhyempi ja käsittää Matteuksen evankeliumin 24. luvun jakeet 34 – 37 ja 42 – 44. Tämä on huomioitu suomalaisessa alttarievankeliumissa. Kirkkokalenterissamme on ilmoitettu slaavilaisen perinteen mukainen tieto. Sen mukaan perikooppina luetaan Matteuksen evankeliumin 24. luvun jakeet 34 – 44. En tiedä syytä, miksi käytäntö eroaa toisistaan tässä kohdassa. Käyn läpi tekstin kokonaisuudessaan.

Samaa asiaa ovat käsitelleet myös Markus (13: 32 – 37) ja Luukas (Luuk. 17: 26 – 36).

”Totisesti: tämä sukupolvi ei katoa ennen kuin kaikki tämä tapahtuu.” Tämä teksti on ongelmallinen. Se viittaa Ihmisen Pojan toiseen tulemiseen ja aikojen loppuun. Kristuksen kuolema ja ylösnousemus olivat tapahtuneet Matteuksen kirjoittaessa tätä, samoin myös Jerusalemin tuhoutuminen vuonna 70. Ongelman muodostaa ”kaikki tämä”, joka viittaa auringon pimenemiseen ja tähtien putoamiseen taivaalta. Matteus aloittaa tämän asian käsittelemisen tämän päivän tekstissämme ja jatkaa sitä aina luvun 25 loppuun asti.

”Minun sanani eivät katoa.” Profeetta Jesajan mukaan ”meidän Jumalamme sana pysyy iäti.” (Jes. 40: 8). Jeesuksen sanat ovat kuten Jumalan sanat Vanhassa testamentissa, ne ovat kestäviä totuudessa ja varmuudessa.

Kukaan ei tiedä tulevan maailman aikaa, ei ”edes Poika, sen tietää vain Isä.” Tämän asian takia on turha laskea mitään aikaa tämän maailman lopulle. Ihmisen Pojan tuleminen on yllättävä ihmiset, niin kuin vedenpaisumus yllätti ihmiset Nooan aikana. Nooa on esimerkki siitä, mitä pitäisi tehdä. Hän valmistui vedenpaisumukseen, vaikka siitä ei näkynyt merkkiäkään. Vastaavasti meidän tulisi elää oikein, olla aina valmiina, sillä emme tiedä hetkeä, milloin Ihmisen Poika tulee.

Varhaisessa kirkossa asia ymmärrettiin niin, että Kristus, osana Pyhää Kolminaisuutta, kyllä tietää, milloin on lopun aika. Asia on kuitenkin ilmaistu niin, että opetuslapset eivät jatkaisi uteluaan. Meidänkään ei ole hyvä tietää, milloin on Kristuksen toinen tuleminen. Sen tietäminen tekisi meistä laiskoja, kun meidän nimenomaan pitää toimia siten, että olemme valmiita Kristuksen toiseen tulemiseen, tapahtuipa se milloin tahansa.

Maininta kahden miehen ja kahden naisen kohtalosta on jo kehoitus muuttaa ihmisten käyttäytymistä oikeaan tapaan. Matteus on ”kahdentanut” kertomuksen tässä kohtaa antaen kummallekin sukupuolelle niille sopivan tilanteen.

”Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, minä päivänä teidän Herranne tulee.” Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, ettei ihminen saisi nukkua, vaan sitä, että hän on aina valmis Herransa tulemiseen. Tätä samaa valvomista ja varautumista edustaa kertomus talon isännästä ja varkaasta. ”Olkaa valmiit” on jälleen uusi keino ilmaista valmistautumisen tärkeyttä. ”Ihmisen Poika tulee hetkellä, jota ette aavista.”